

Současná problematika léčení spárkaté zvěře

Prof. MVDr. Alfred Hera, CSc.¹, MVDr. Eva Vernerová², MVDr. Věra Billová²

¹Veterinární a farmakologická univerzita Brno, Farmaceutická fakulta,

¹Ústav molekulární biologie a farmaceutické biotechnologie

²Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv Brno

SOUHRN

Parazitární onemocnění volně žijící zvěře jsou významným problémem při hodnocení zdravotního stavu zvěře včetně dopadu těchto onemocnění na pohodu zvířat i bezpečnost potravin.

Cílem studie bylo sledování účinnosti a bezpečnosti veterinárních léčiv na bázi ivermektinu v léčbě střečkovitosti spárkaté zvěře při využití lékové formy perorální prášek do krmiva. Monitoring parazitóz u spárkaté zvěře probíhal v souladu s mimořádným veterinárním opatřením vydaným SVS ČR v roce 2018 o zákazu léčby spárkaté zvěře antiparazitiky na území ČR v důsledku vyskytnutí afrického moru prasat, vyjma lovné zvěře chované v oborách a přezimovacích obůrkách a v souladu s pokynem Metodika kontroly zdraví zvířat.

Střečkovitost je parazitární onemocnění zvířat působené larvami much čeledi střečkovitých patřících mezi dvoukřídlý hmyz. Střečkovitost se týká především spárkaté zvěře, ovcí, skotu, koní. Podle lokalizace larev střečků v hostiteli (zvěři) se rozlišuje střečkovitost na podkožní a nosohltanovou (původce střeček nosohltanový *Cephenemya stimulator* a střeček podkožní *Hypoderma diana*).

K léčbě se úspěšně používají léčivé přípravky ve formě perorálního medikovaného premixu nebo pulvisu s obsaženou léčivou látkou ivermektin, v ČR jsou registrovány přípravky Cermix 0,15 mg/g perorální prášek a Ivermix 0,15 mg/g perorální prášek pro spárkatou zvěř.

Veterinární léčivé přípravky pro volně žijící zvěř se používají pouze v případech odůvodněných podrobným posouzením zdravotního stavu zvěře ošetřujícím veterinárním lékařem v příslušné honitbě a na základě parazitologického vyšetření a se souhlasem příslušné Krajské veterinární správy.

Klinické zkoušení – sledování antiparazitární účinnosti a bezpečnosti léčiv se uskutečnilo v 9 lokalitách, kde myslivecká sdružení na základě nálezů larev střečka se rozhodla léčit a rovněž získala povolení regionálního oddělení SVS.

Výsledky vyšetření a léčby střečkovitosti v letech 2018 a 2019 ukazují na významný pokles pozitivních kusů v důsledku léčby. V roce 2018 z celkového počtu 1076 kusů neléčené srnčí

zvěře byl nález u 87 kusů a v roce 2019, kdy vybraná zvěř v počtu 1034 kusů byla oprávněně léčena ivermektinem, bylo jen 9 pozitivních kusů.

Vzhledem k zjištěným nálezům larev střečků u spárkaté zvěře je třeba jednoznačně vyjádřit potřebu resp. povinnost tlumení a léčby tohoto onemocnění, které vyvolává významné utrpení a bolest spárkaté zvěře a často vede i k celkovému oslabení zdravotního stavu až k úhynům.

Závěrem můžeme konstatovat, že dosažené výsledky léčení onemocnělé srnčí zvěře ve zdůvodněných lokalitách s průkazem přítomnosti střečkovitosti prokázaly opodstatněnost použitého léčení, ale pro další posouzení a potvrzení výsledků klinického šetření je zcela zásadní nadále v průběhu roku 2019 a roku 2020 nálezy larev střečků sledovat.

Summary

Parasitic wild game ailments are a significant problem in assessing state of health of the game including impact of those ailments on animal welfare and safety of foodstuffs as well.

Aim of the study has been monitoring of efficacy and safety of veterinary medicinal products based on ivermectin in ungulate game warbles treatment utilizing the pharmaceutical dosage form - oral powder into feed. Monitoring parasitoses in ungulate game was carried out in compliance with veterinary contingency measure issued by the State Veterinary Administration of the Czech Republic in 2018 concerning ban on ungulate game treatment with antiparasitic medicines all over Czech Republic territory as a consequence of African swine fever outbreak in wild boar population with the exception of game kept in game preserves and overwinter game enclosures and in compliance with the State Veterinary Administration Guideline Methodology of Animal Health Control.

Warbles is parasitic disease of animals caused by larvae of flies, members of the family Oestridae belonging to the insects with single pair of membranous wings. Warbles afflict especially ungulate game, sheep, cattle and horses. According to localization of larvae of warble flies in host (game) the warbles are distinguished as subcutaneous and nasopharyngeal (cause is deer botfly *Cephenemya stimulator* and subcutaneous deer warbles *Hypoderma diana*).

Medicinal products in pharmaceutical dosage form of oral medicated premix or oral powder have been successfully utilized for warbles treatment. In the Czech Republic there are the products Cermix 0.15 mg/g oral powder and Ivermix 0.15 mg/g oral powder for ungulate game granted marketing authorisation.

The veterinary medicinal products for wild game are used only in cases justified by detailed assessment of the state of health of the game by veterinary surgeon responsible for veterinary care in the given hunting ground and on the basis of parasitological examination as well as with consent of responsible Regional Veterinary Administration.

Clinical trials – monitoring of the antiparasitic medicines efficacy and safety was realized in 9 localities where hunting societies decided for the treatment substantiated by findings of warble flies larvae and permitted by the Regional Veterinary Administration.

Results of the examination and the treatment of the warbles indicate a significant decrease in positive head of game as a result of the treatment in the years 2018 and 2019. In 2018 the positive finding was in 87 head from total number of 1076 head of untreated roe game, and in 2019, when selected game numbered 1034 head were justifiably treated by ivermectin, merely 9 head were positive.

Owing to the established findings larvae of warble flies in ungulate game it is necessary unequivocally to express need, or more precisely the obligation, to control and treat this disease, which causes considerable suffering and pain in ungulate game and often leads even to general debilitation of state of health and possibly to death.

In conclusion we can state that the obtained results of diseased roe game treatment in substantiated localities, with evidence of the warbles presence, proved justification of the used treatment but for further assessment and confirmation of the clinical examination results is completely fundamental to monitor findings of warble flies larvae henceforth during the years of 2019 and 2020.